

Haat en nyd : kluchtspel

<https://hdl.handle.net/1874/372004>

H A A T

927⁸/₁₁

E N

N Y D;

K L U C H T S P E L.

AMSTERDAM,

By De Erven van J. LESCAILJE en D. RANK,
op de Beursfluys. 1726.

T A A H

VERTOONERS.

Teeuwis, Schoenlapper.

Luykas, Schoenlapper.

Griet, Teeuwis wyf.

Lieve, jongen }
Annetje, meid } van Abram.

Abram, Waert.

Klaer, Waerdin.

Joris, }
Tys, } Gauwdieven.

Jantje, een Notaris jonge.

Arbeyer.

De Klucht speelt t'Amsterdam.

H A A T

H A A T en N Y D.

E E R S T E T O O N E E L.

Teeuwis, Luykas.

Teeu.

At steken en naayen, dat drillen en draa-
jen, ben ik zoo moe als kouwe pap,
Ja kouwe pap moe zyn. droogbrood
kan ik met al't gelap
Niet genoeg winnen. 't Is al eetje brood-
je droog, maar niet te dier;

Zou ik dan noch werken, neen, neen, daar leyt'et in
't vier.

Luykas zingt:

*Ik ty vrolyk aan het werken,
Steken, naayen, al den dag;
Want ik wil altyd bemerken,
Hoe veel dat myn staat vermag.
Ik moet zoo myn tydt besteden
Om te winnen 't geen my voedt,
En't en zyn geen lastigheden
Alles wat men gaaren doet.*

Teeuw. Gaarn werken? ô buurman, hoe stoffeerje dat.

Luyk. Zeker, ik werk gaarn.

Teeuw. Maakt dat de gansen wys, wat
Plaaisier is in 't werken?

Luyk. Wat plaaisier is in alle dingen?

Wat plaaisier is in danssen? wat plaaisier is in zingen?

Wat plaaisier is in 't spel? 't kostt alles arbeid en pyn,

En daar en is anders geen plaaisier in, als om dat'et zoo
moet zyn,

Elken menschen zin heeft iets tot zyn genoeg,

Ik zie dat ik werken moet, zo wil ik m'er ook toe voegen,

Liever vrolyk als droevig, want de wyze man die zeyd:

Werkt, en zyt vrolyk; want het is u opgeleidt

Te werken, wilt dan uw beroep volbrengen met vreugt.
Teeuw. Het werken waar noch iets, maar datmen in zyn
jeugt

Arbeyt doet, om schaars droogbrood en klein bier,
Dat's te verdrietig. en ik zie dat andere ſchier
Niet en doen als zuipen, en niet ten achteren blyven.

Luyk. Het raakt my niet, hoe, en wat andere bedryven,
Ik doe 't zoo 't pas geeft, elk doet 'et na zyn zin.

Teeuw. Wel wat kenje toch doen? in de lappery en ſteekt
niet in,

Je zelt lang lappen, eerje zelt ryk ſchoenlappen,
Ze worden arm dieze naayen, en ryk dieze met voeten
trappen.

Wat werkt niet meer, weg, een ander krygt de koſt
voor niet,

Smyt om veer, foey werken, foey.

Luyk. 't En is my geen verdriet
Te werken, te meer, dat ik 'er van moet leven.

Teeuw. Waarom zoujou de lappery de koſt kunnen geven
En my niet? mienje dat ik het ſtuk niet kan verſtaan
Zoo wel als jy? je pocht, en wilt noch al fraay gaan.

Maar ik weet het heel wel, daar ſteekt niet in als pover.

Luyk. Ik ben wel vernoegt, daar ſchiet myn altyt over.

Teeuw. Over? dat liegje. maakt eens wel rekening opje leer.

Luyk. Ik reken noyt, en ik vind noch altyd meer.

Teeuw. Je lorſt en borgt je leer, en die kwâ knoopen
En rekenje niet.

Luyk. Ik ben niemand ſchuldig, en als ik ga koopen
Betaal ik kontant, en al dat ik heb dat is het myn.

Teeuw. Zo moet ik wel een ongelukkige ſchoenlapper zyn.

Lieve uyt.

Luyk. Zy zyn ongelukkig die de moed verlooren geven,
't Geluk is rondt, die zy gisteren heeft verheven
Valt nu in den drek; en dat is meer verdriet
Als eeri die laag blyft, en komt tot de grootheid niet.

Teeuw. Daar is een aan myn deur, wat mag hy willen vragen?

Luyk. En ik zal met 'er haast dees ſchoenen t' huys gaan
dragen.

Luykas binnen.
T W E E

T W E E D E T O O N E E L.

Lieve, Teenwis.

Lieve. **Z**Eg, zyn de schoenen noch niet gedaan?

Teenw. Flus, flus, ik ty der datelyk aan.

Lieve. Geefze weêr, ik zelze by een ander doen lappen.

Teenw. Zouje? ik zouze liever in duyzent stukken kappen.

Zou ik 't vleys van myn tafel geven? ik denk wel neen.

Want datze myn buurman lapte, je brakt 'er op hals en
been

Den eersten tree die j'er mee deê, ten minsten hy zoudtje
wenschen.

Lieve. Al datmen een ander gund valt op zen eigen penffen.

Het gunnen en krenkt noit een haar van den mensch,

Maar het bederft altyd den gever van den wensch;

En die zy 't quaad gunnen zietmen 't goed gebeuren.

De benyers hebben maar het grimmen en het treuren.

Van wenschen sterftmen niet. geeft de schoenen lanter-

Teenw. De goê meesters houwen 't werken in het lant; (fant

Want zouwen de geesten altyd hun werk afmaken,

De stadt zou van 't goêd werk zo vol raken,

Dat de slechte knoeyers, als myn buurman en zyns ge-

Niet te doen zouwen hebben. (lyk,

Lieve. Nochtans je buurman die wort ryk.

Teenw. Alhier gezeid, ik en wil hem niet betygen,

Hoe kan hy ryk zyn? waar zou hy de rykdom krygen?

Van brodwerk? ziet dat 's werk, dat zou yzer passeeren,

Dat hy daar eens tegen naayt, ik wil hem niet blameren:

Maar myn jongen werkt beter als hy op zyn best.

Wat mienje, dat hy van iemand op 't lest

Werk zel krygen, de lui zyn van hem bedroogen.

De loop is uit, de vlieg is in de kaars gevloogen.

Hy heeft het in de mond, maar ik in de daad.

Hy koopt slecht leer, dat zoj'er eens meê gaat

In 't nat, het dydt uit zo voos als turven,

En wye steken, en slechte draad, zo is 't al bedurven

Werk daar hy zyn hand aan steekt.

Lieve.

De leste die jy lapte

Die vielen van myn voet, zoo haaft ik 'er meê trapte.
Teeuw. Je moet het my vergeven, ik liet die myn buurman
maken

Omdat ik doe niet wel kost door myn werk raken,
Door dien ik 't zoo drok had, ziet zulken brodder is 't.
Lieve. Ik brengze hier noit weer, is 't datje noch eens mist,
Wanneer ik weder kom, en niet en zyn gedaan,
Ik hoorder lyven om, ik zel op een ander gaan.

Teeuw. Gaje te bruiloft, om datj'er zo haaftig meê zyt?

Lieve. Ik weet 'et niet, maar me dunkt dat onze meid word
gevrydt.

Teeuw. En weetje niet van wie? wie zel die vryfter krygen?

Lieve. Ik kender niet achter komen, om darze 't zo ver-
zwygen.

En ons huis is een huis daar al de werelt komt en gaat,
Want een herberg voor elk een open staat;
Daarom ken ik niet den rechten vryer treffen,
Zy zeltme niet zeggen, want wy leggen meest oneffen.

Teeuw. Maak peys met heur, zo lang tot darze 't je zeid.

Lieve. Ik zelt heur niet vragen, wat brilt my de meid.

Adieu Teeuwis, laptze af; want dat over en weêr loopen
Zou ik op het lef met slagen moeten bekoopen. *Liev. bin.*

DERDE TOONEEL.

(*Luykas uit, al geld tellende.*)

Teeuw. **B**uurman, dat is een gaauwe jongen, die me zo om
dit werk quelt.

„ Hy spreekt niet, gansch bloed! hy telt al weder geld.

„ O eleweken! moet ik dat zien, en zonder my 't ont-
stellen?

„ Hy moet 'et stelen, 't is niet meugelyk al dat tellen.

„ Och, dat ik de luy kost brengen in die gedachten,

„ Zonder dat men 't van my zou durven denken of ver-
wachten,

„ Dat waar braaf; dan hy weet zyn zaak wel aan te leggen.

„ Alwaar 't zo, hy zou zyn zelve zuiver maken met
zeggen,

„ Zulken schynheilig is 't, hy zou zeggen, 't is maar
't myn,

„ Met

„ Met beleeftheid , want de dieven altyd meest belceft
zyn.

„ Is'tzake dat hy ryk word , zo moet hy 't hebben ge-
nomen ;

„ Met werken wind hy 't niet , 't moet uit de lengte of
Ik wasje quyt. (breedte komen.

Luyk. Ik brocht de goê luy schoenen t'huis.

Teeuw. En kontant geld?

Luyk. Och ja.

Teeuw. En dat is myn meeste kruis,
Dat de luy altyd zeggen , wilt eens weêr komen,
Gelyk de bedelaars.

Luyk. 'k Heb dat altyd in geduld genomen.

Teeuw. En ondertuffchen , vast , en barst van hongersnood,
Een ander speelt met 'et gelt.

Luyk. 'k At zomtyts wel droogbrood,
Om myn kalanten niet te scharp te manen.

Teeuw. „ Hoor die flikfloijer . . .

Luyk. Dan tegen het koekeloere hanen
Heb ik nu wat , dies ben ik bly : ik mag nu tegen wat
borg ,

Toch ik ben 't onweerdig , en ons allereerste zorg
Moet zyn alles goeds den hemel toe te schryven ,
En wy verliezen niet , alswe altyd dankbaar blyven.

Teeuw. „ Femelaar . . .

Luyk. Zegje iets?

Teeuw. Datje weert bent datje wel vaart.
Ik guntje uit al myn hart , want voor myn paart
Ik weet van haat noch nyd.

Luyk. Ik dankje voor je gunnen.

Teeuw. Ja , al waarje myn eigen broêr , ik zouje niet kunnen
Liever hebben , als ikje heb , die luy zeggen myn na ,
Is't meugelyk , twee van een neering malkander zo na
Dat die noch vrienden zyn , en van malkander deugt
spreken :

Want myn dunkt dat ik iemant zou deursteken
Die anders van je zei als alles goed.

Luyk. Zo hoog niet buurman , een wys man en moet

Zo fors met zyn hoofd niet altyd deur varen.

Teeuw. Zo hoor ik wel datze ergens met myn laster bezig waren,

Dat jyme niet en zoud als vriend veurftaan?

Luyk. Ik zou ...

Teeuw. Dat blykt, datje niemant zoud vetur de kop slaan.

Luyk. Die slaat, moet slagen verwachten.

Leeuw.

Daar 's niet aan gelegen.

Luyk. Goe woorden dikwils meer vermeugen als den degen.

De reden heeft meer plaats als onredelyk geweld.

Griet uyt en luyfert.

Teeuw. 'k Was lefent in een kroeg, daar wiert vertelt

Hoe dat het meuglyk was, dat jy zo kost geraken,

En wouwen zeggen, dat jy't met valsheid wond, of taken.

Ik zei, daar liegje aan, en ging hem braaf te keer,

En speelde mesjen uit, en hy trok ook van leer;

Maar 't volk en de waart die quamen tusschen beijen.

Luyk. Maar zeg toch wieze waren, die van my zulks zeijen?

Teeuw. Om geen goed. . .

Luyk. Zo geloof ik dat jy't volk niet en kent,

En die 't gezeid heeft dat jy dat zelve bent.

O buurman, buurman! het zyn al d'oude lasterlyke trekken,

Waar meê jy jou boosheid meent zoo heymelyk te bedekken;

Ik weet van overlang dat jyme altyd haat,

Al is 't dat jy me toont een vriendelyk gelaat. *Luykas bin.*

VIERDE TOONEEL.

Teeuwis, Fantje uit met een Testament, Griet.

Fantje. **W**Eetje niet waar hier een lapper woont die Luykas hiet?

Teeu. Die mag aan de galg wonen, ik weet van Luykas niet.

Fantje. Nochtans daar wiert gezeid, hy woonden hier on-
'k Moet hem spreken. (trent:

Teeuw. Hier naaft.

Fantje. 'k Heb hier een Testament. *Fantje bin.*
Griet.

Griet. Wel Teeuwis, benje van dat schuurwater noch niet
schoon?

O Jangat, van alle Jangatten patroon.

Ik ben maar een wyf, zou ik me zo laten overschreeu-
wen?

Je meugt wel Teeuwis hieten, want je bent een rechte
Teeuwen,

Ik loof dat je vaer die naam heeft verzien uit je planeet.

Niet een woort te spreken tegen die kale neet?

Maar die snap van elk van deur tot deur hebben,

Die schyten inde broek, als ze de man zelfs veur heb-
ben.

Hoe stont oomkool en keek met een bakkus zo rood
als bloet.

Schud uit de broek, want ik de broek aan hebben moet,

Schud uit, schud uit, het schorteldoek zelje beter paffen.

Kom Teeuwis isze vuil, zo gaat de broek weer wassen.

Teeuw. Ey, ey zeg ik je, maakt hier niet veel gebruis,

Of ik lapje straks met een leeft in je bakhuis,

Dat'er het rood swiet na volgt.

Griet. Jy, jy, je durft niet eens kikken

By een ander, en myn zou men wel opflikken.

Neen, onder d'armen deur met zulken Jangat.

Teeuw. Heb ik hem niet geflagen, 'k heb hem genoeg ge-
hadt,

Hy heeft wel duur genoeg het zeggen moeten bekoopen.

Je weet wel dat de lui zeer om zyn werk loopen,

En terwyl hy me myn nydigheid verweet,

Zo was hy leeg, en werkte niet een beet,

En zo ben ik genoeg van hem in all's gewrooken.

Wat dunk je?

Griet. Had je hem dan wat langer aangelprooken.

Hoe was de rekel leeg?

Luykas sluyt de vensters.

Teeuw.

Hy sluit zyn huis, wat's dat?

Griet. Luik, hebje flus wat gezeid? kom; zeg nou wat,

Jou sleeplende, jou slijkfloijs, jou devotaris,

Je zegt dat'et met werken wind, maar wie weet of't
waar is.

VYFDE TOONEEL.

Luykas, Fantje, Teeuwes, Griet.

Luyk. Dat's zeker buurwyf, ik weet het alderbest, en
Ik ben wel te vreên te wezen die ik ben.
Ik heb van 't jouwe niet, wat hebje dan te klagen?
Maar hy is ongelukkig, die de nydigheid zel behagen.

Teeuw. Neen, wy benyen jou niet.

Luyk. De nyd is zulken quaad,
Dat zelfs een nydig mensch zyn eigen zelven haat,
Zy schaamt haar eigen zelfs, om datze zo verwoed is,
En gansch geen reden heeft, dan om dat 't geluk zo
goed is,

Dat het de mensch voorspoed, en gezondheid zend.
Hooft dan wat ik je zeg, want dit is jou onbekend,
Ik zel aan jou voortaan alleen het lappen laten;
Want flus zo kreeg ik tyding, toen ik ging over straten,
Hoe dat myn Peetje (ryk van goed) gestorven is,
En heeft by testament my al haar erffenis
En goederen gemaakt, omtrent vyf duizent ponden,
Ziet daar het testament terstont aan my gezonden,
Waar door ik zeker ben hoe alle zaken staan,
Toch 'k moet my eens van all's wel onderrechten gaan.

Teeuw. Wel! *Luykas met Fantje binnen.*

Griet. Wel!

Teeuw. Wel!

Griet. Wel!

Teeuw. Wel!

Griet. Wel! Wel dat is nou een lapper,

Waar blyfjy?

Teeuw. Waar blyfjy?

Griet. Wel snapper,

Is 't myn schuld datje geen goed en vergaart.

Teeuw. 't Is al niet

Als een man na geen wyf met geld uit en ziet,

Of ten minsten die het staat te verwachten.

Griet. Menziet die geen goet en hebben, dat die het trachten
Met werken te krygen, en die varen dikwils 't best.

Teeuw.

Teeuw. Spreek van geen welvaart, spreek liever van de pest;
Want welvaart schuwt ons, en anderen gaatze tegen.
Daar heeft dien luyzebosal dat goed gekregen,
En heeft 'er noyt van al zyn leven voor gezweet:
Enik, die al myn tyt in 't werken heb besteed,
Kan aan de schrale kost ter nauwer noodgeraken.

Griet. Hoor, al de schoenen die hy plag te vermaken,
Die zel jy nou krygen, want hy is nou te ryk.
Hy scheyt 'er nou toch uit.

Teeuw. Bleef hy noch myns gelyk.
Zoo zou ik d'arremoën noch beter kunnen lyen.
Ja dat myn iemant wou terstond den hals afsnyen
Ik liet het toe, want ik mag 't niet langer zien.
Ryk? ryk? is 't meugelyk?

Griet. Misselyk, of misschien
Dat hy dit maar zaid, op dat hy, mocht een ryke vrou
trouwen.

Teeuw. Och, dat het niet waar en was, hoe zou ik hem uit-
jouwen.
Hy zel misschien maar pochen, om dat hy wil uit vryen
gaan.

Ik moet 'er eens na vernemen, want de schoenen zyn
Den hemel zy geloof. (gedaan.)

Griet. Wel Teeuwis, nou spreekje te deeg.

Teeuw. Ik denk of ik dan ook wat rykdom verkreeg.
Ik zou wel devotig zyn kon ik krygendat ik zou wen-
schen.

Zegt nou ook den hemel zy geloof, gelyk de goede men-

Griet. Als jy 't zegt, dan is 't genoeg. (schen.)

Teeuw. Zeg jy 't ook, za, za.

Griet. Waarom?

Teeuw. Om dat ik het wil.

Griet. Gelyk me de kinders zegt, zegme na.

Teeuw. Ik zeg, je zult het zeggen.

Griet. Wel waarom deze grillen?

Teeuw. Dat komt my zo in 't zin.

Griet. Wel wacht, tot dat ik zel willen.

Teeuw. Al dat de man begeert dat moeten de vrouwen meê.

Griet.

Griet. Je zoud zeggen dat ik een zottin waar dat ik dat deê.

Teeuw. Dat benje al evenwel, ik zeg, je zelt 'et zeggen,

Of ik zel deze spanriem om je lenden leggen.

Griet. Dat wou ik weleens zien.

Teeuw. Ziet 'et dan...

Griet. O jou fiel,
Jou beul...

Teeuw. Zegt 'et dan...

Griet. 'k Wil niet.

Teeuw. Wilje niet?...

Griet. Neen, by me ziel.

Teeuw. Zo moetje hair laten. *Lieve uit.*

Griet. Doetje best maar, 't is nou al verbruid.

Z E S T E T O O N E E L.

Lieve, Griet, Teeuwis.

Lieve **H**Oe gaat dit zo in 't werk, dat ziet 'er geestig uit.

Wel Teeuwis, houd maat, houd op, houd op

Teeuw. Zegt 'et dan terstond. (*Griet.*

Griet. Ik zel waarachtig niet:

Ik was veul liever dood, als te leven in zulk verdriet.

Teeuw. O obstinate teef!

Lieve. Wat is 'er Griet?

Griet. Om dat ik hem niet volg in al zyn zotterny.

Teeuw. Hoort Lieve, het komt met jou schoenen by,

Je hadze my op 't hoogst bevolen te maken,

En ondertusschen zyn myn buurman eenige zaken

Geschied tot zynen last, ik weet niet zeker wat of hoe,

Men mompelt dievery, want ziet zyn winkel die staat toe;

En geïyk als men hem voor zyn buuren hoort te zetten,

Zo kost ik niet, om dat jou werk my dat beletten,

En toen 't gedaan was, zey ik dat ik noit te zeggen mis,

Den hemel zy gelooft, dat Lieve nu gerieft is.

En ik wil dat zy 't ook zeyd, en dat wilze niet doen,

Wil ik het dan hebben, zo moet ik het haalen op zulk

Griet. Doet vry jou best. (*fatzoen.*

Lieve. Zegt 'et, als 't niet meer en scheelt:

Nou,

- Nou, nou.
- Griet.* Ik wil 't niet zeggen, om dat hy 't me beveelt!
Zou ik zo na zyn pypen moeten zingen?
Nou hiet hy me dit, en morgen mocht hy me hieten in
't water springen.
- Daar buffels meester zyn daar houwenze wet noch maat.
- Teeuw.* Je zelt'et nochtans zeggen.
- Griet.* Zo wil ik, datme 'k weet niet wat slaat.
- Teeuw.* Je zelt'et zeggen, of ik zelder om fterven.
- Lieve.* Maar Teeuwis, hier vergaart zo veel volk die niet
en derven
- Uitlachchen, maar lachchen in haar vuift met zulk ver-
maken
- Dat'et hun aan 't leven baat, datze zien om zulke kleine
Zo gevochten, ja een zieke zouw'er van genezen. (zaken
- Teeuw.* Ik wou liever een beul als iemants medecyn wezen.
Zouwenze zo lachchen, best maak ik datelyk peis.
- Lieve.* Dat gaat wel. *Hy kust haar.*
- Griet.* Hoor Teeuwis, ik zel jou na deze reis
Niet meer weërspannig zyn, maar zo dikwils alsje wilt
zel ik het zeggen.
- Teeuw.* Wel moêr, zo zel 't kussen te hart zyn daar jy je
hooft op zelt leggen. *Annetje uit.*
- Lieve.* Wie komt daar uit ons huis? me dunkt 's is onze
meid.

- Teeuwis wat moetje hebben? kom met'er haast gezeid,
Want die korfdraagster zoume beklappen
By Miester of by Vrouw, dat ik hier heb staan snappen.
- Griet.* Gaat zolang in ons huis, en zo zy na jou vraagt,
Wy zellen zeggen dat jy weg bent.
- Lieve.* Hoewort een mensch geplaagt. *Lieve bin.*

Z E V E N D E T O O N E E L.

Annetje, Teeuwis, Griet.

- Ann.* **W**EL, is het hier of niet? 't is't zeltde huis nochtans
Hoe, de deur toe? het schyt dat'er bykans
Niemand woont als een ryke rente nier.

Ik klop een reis, noch eens dan, zou hy wel zyn te bier;
En laten de winkel de winkel zyn?

Neen, dat geloof ik niet, hy 's daar toe al te fyn.

De dardemaal houd kabel, dat is gemeen het zeggen.

Teeuw. Daar 's niemant t' huis.

Ann. Hoe zo?

Teeuw. Men moet al de werelt niet zeggen
Hoe zen buurmanszaken juyft gelegen zyn.

Ann. Is'er swarigheid?...

Teeuw. Ik heb de man altyd voor fyn
En degelyk gehouwen, 't schynt dat s' hem iets te laft
Maar men liegt al veel van hooren zeggen. (leggen,

Ann. Heeft hy ergens een neêrlaag gedaan?

Teeuw. 't En raakt my niet vryfter, het gaat my niet aan;
Die niet en zeyt, en heeft niet te verantwoorden.

Genomen ik zei 't jou, jy zoud zeggen, ik hoorden

Het van Teeuwis zeggen, als of ik het had versint

En den eersten waar, neen, neen, het zwygen men kint

Is best. 'k heb 'er weinig hooren klagen datze hun in
't zwygen gebroken hebben;

Maar wel die hun beklaagden, van te veel gesproken te
hebben:

Ik draag myn buurmans ongeluk al zwygend in myn
Ann. Ay zegme watter schort. (hart.

Teeuw. Misschien zelje 't op de mart

En saterdag wel zien, hoe dat zyn zaak zal enden.

Toch liever myn tong verbrand als iemants eer te schen-

Ann. Ik bidje, zegme toch, hoe dat zyn zaken leggen. (den.

Teeuw. Wel, hoort dan, met beloften van niet weêr te zeggen,

Ik draag hem een goed hart, al zyn dieven niemants vrin-

den,

En ik en kan nochtans dit quaat in hem niet vinden,

Hoewel zyn vlucht die geeft de saak een groote blyk,

Dan zyn Advokaat gebruikt noch een praktyk,

En zeyt dat hy het goet door erffenis heeft gekregen

Van zyn Peetje, nochtans de reden stryt 'er tegen;

Want zyn Peetje die was arm, doch dit is een behulp ter
nood;

Want

Want hem niet ontschuldigen kan, als zyn Peetjes doot,
Die nu zo recht van pas en datelyk is gesturven.

Ann. Hoe zou hy een dief zyn? een dief? wie zou dat durven

Denken? ik laat het zeggen staan van zulken braven man!

Teeuw. De schyn van deugt het meest bedriegen kan.

Ann. Zo wort er niemant schier ter werelt meer betrouwt.

Een dief, is 't meugelyk!

Teeu.

Weet dat het my berouwt

Dat ik 't heb gezegt, terwyl ik in jou weezen

Siet datter een groote droefheit in je is gereezen.

Dan zoder droefheid geld, zo ben ik al te droef,

't Was hem een goed gebuur, hy heeft ook wel de proef

Van myn getrouwigheyt al over lang genooten:

Wat moeiten ik voor hem deê, en heeft my noit verdooten.

Daarom zo zegt myn vry, hoe trek jy 't je zo aan?

Zo ik je helpen kan het wort van my gedaan.

Ann. De man die is myn vreemt, wie had dat oyt gezeid?

Teeu. Met oorlof, dat ik je vraag, ben je niet de meid

Van Abram in die poort?

Ann.

Ja, waarom vraagje dat?

Teeu. Dat Luykas dikwils van je heeft vermaak gehad:

Die vryster, zeld hy, zeld zyn die in myn arm zel slapen.

Ann. Ja, zeld hy dat? daar zou men wel zo veel uit rapen,

Als of ik hem had veil geweest.

Teeu.

Daar ging niet anders om.

Ann. Betrouw dan eens een mensch, ik waar liever stom

Als het manvolk noch wat toe te zeggen.

Ja, zo heeft hy jou de gelegentheid uit gaan leggen

Van onse vryery? wat zot.

Teeu.

Van woort tot woort deê hy 't me verstaan.

Ann. Heeft hy ook gezeid dat wy zaterdag voor de roo-

deur zouwen gaan?

Teeu. Altemaal...

Ann.

En dat hy me drie ringen zou geven?

Teeu. O ja.

Ann.

Endat hy een stuk linnen zou doen weven,

Tot

Tot hemden voor hem en my?

Teeu. 'k Verdwaal daar in,

Zo veel als hy me zey; maar 't komt my weêr in 't zin
Nou ik 't je zeggen hoor; want ziet, ik ben geen lieger.

Ann. Zey hy niet dat hy me geven zou zyn eerste vrouwe
vlieger?

En dat hy had een beurs met geld voor my bewaart?

Teeu. Hy zey ook datje klaagde van 't fteken van zen baart.

Ann. Heeft hy dat ook gezeid? waarom zou ik dan fwygen?

Teeu. Hy zey ook dat hy zou wel haast jou maagdom krygen.

Ann. Ja, zey hy dat? zey hy niet dat hy zou met myn uit
ridderen gaan,

Daar hy zyn kinderen in Waterland heeft school gedaan?

En dat hy my honderd pond tot een voorwaard zou ma-

En dat ik een rok zou dragen van rootscharlaken? (ken?

En dat ik zilverwerk zel dragen op myn zy?

En een goud yzer met peerlen daar by

Aan d'ooren? en dat hy een grooter huys zou huuren?

En dat hy 't uit zou voeren trots iemand van zyn buuren?

Teeu. Dat kan hy heel wel doen met ander luy haar goed.

Ann. Ik zel 't je altyd dank weten de vriendschap die je me

Dat myn dit van jou in tyds gewaarschouwt is, (doed,

Want 't berouw komt te laat als men getrouwt is.

Och hoe ongelukkig waar ik te trouwen met een dief.

Ik moet het bekennen, ik heb hem wel wat lief;

Maar liefden tegen d'eer, die moet men wel vergeten.

Ik zeg het jou nocheens, ik zel 't je al men leven dank
weten.

Teeu. Ik mienden datjet wel wist, toen ikje daar kloppen

Ann. Ik ging'erom onze knecht. (zag.

Teeu. Hoe geveinst benje; mag

Ik niet weten watje daar zegt?

Ann. Hoor, onze knecht had'er schoenen gebrogt,

En ik ging maar zien na onze knecht.

Teeu. Meisje en jukt niet, ziet toe datje de waarheid zegt,

Liegen is zond, wat hoefje tegen myn te liegen?

Ann. Maar toe ze me hier stuurden, toen meenden ik te
vliegen,

Zoo

Zo zeer trok men hart, 't was een boodschap na myn zin.
Ik docht is 'er onze Lieven niet, zo isten minsten myn
Bruigom in.

Teeu. De schoenen heb ik gelapt, wat zou de knocijer
naaijen.

Hy heeft verstant van de deur uit de duimen te draaijen,
Of met een windas een traaly te winden uit haar loot,
Of om een geltkist met drie woorden, of met een stoot
Te openen, en al het geld daar uit te rooven.

Ann. Maar ik en ken het al evenwel noch niet gelooven.

Teeu. Ik zeg niet dat het zo is, maar ik heb het zo ver-
staan,

Want ik geloof is 'er iet aan, dat 'er veel word by gedaan.
Jou houwelyk zel daarom niet achter blyven.

Ann. Ik trouwen met een dief?

Teeu. Men ziet wel veel wyven
Die oorzaak zyn van de beternis van haar mans.

Ann. Misselyk is mischien, ik wachtme voor die kans.

Ik zou die avontuur al evenwel niet waagen:

Heeft hy gestolen, dat ze hem hangen, een dief is niet te
beklaagen. *Annetje binnen.*

A C H T S T E T O O N E E L.

Lieve, Teeuwis, Griet al spinnende.

Lieve. **M**Aar hoe hebje dat slechthoofst daar zo uitge-
haalt?

Ja zo vryd heur Luyk, maar je hebt daar in gefaalt,
Datje Luykas zo blameert, hoe is je dat van de tong ge-
vlogen,

Je kent dat niet waar maken, dat is ommers gelogen.

Teeu. Dat mocht hy wel willen, en ik wou 't van zynen 't
wegen,

'k Heb noch al meer gehoort, maar 'k weet het niet te
Lieve. 't Kan niet slimmer zyn. (degen.)

Teeu. Het doet, 't is noch wat anders.

Lieve. Wat is 't dan?

Teeu. Dat hy is geweest een van die voetbranders,
B Die

Die buiten by de boeren , hier rondom op het land
De lui zo deerlyk de voeten heeft verbrand
Om heur te dwingen , hun verborgen geld te wyzen ;
En uit valsche munt en fieltery , komt al zyn rykdom
ryzen.

Lieve. Swygt Teeuwis , swygt , je spreekt met weinig gronds.

Teeu. Het gene dat ik zeg , dat blyft hier tusschen ons.

Lieve. Onze meid , ik weet het wel , en zel niet kunnen
swygen.

Teeu. Ja , ja , 't is de hoeren al eens hoeze 't geld krygen.

Lieve. Hoe hoeren?

Teeu. Je houdtje of je 't niet en wist , dat kind leest verdaan ,
Is 't juist niet van haar daad , zo twyffelt men daar aan.
En Sinjeur die zou Juffrou hoer trouwen ,
En deur het geld kan men 't al verborgen houwen .
Hoe menig schelmstuk blyft in stilte deur het geld ?
En jy Lieve , wachtje datje my niet en meld ;
Want zoje myn zegt , ik zelt niet staande houwen ,
'k Heb met geen moeite te doen , 'k laat hoer en dief
trouwen.

Lieve. Hier deur geloof ik vast dat jy 't hebt geloogen ,
En datje onze meid verleit hebt en bedroogen. *Lieve bin.*

Griet. Teeuwis , Teeuwis , jou tong zelje noch brengen
in de ly. (ik my.

Teeu. Ho , ho , ken ik een ander maar krenken , dan verbly
Ik geef 'er niet om hoe 't met my noch at zal loopen ,
Ik zou myn vet geven om een ander bradende te droo-
pen.

Griet. Foei Teeuwis , zo nydig , ik kan 't niet langer ver-
staan ,

Kom voort met myn in huis , 'k zie haar deur daar open
gaan. *binnen.*

NEG ENDE TOONEEL.

Abram , Klaar , Annetje , Lieve , Luykas.

Abr. **H**Oe is 't met onze meid en Luyk , is 't hylik klaar?
Kla. 't Schynt ja.

Abram.

Abram. Weet je 't wel?
Klaar. Wel ja, ik heb 't zelfs van haar,
Zy zou garen trouwen met ons believen.

Abram. Ze is wel gelukkig.

Klaar. Ze is ook een brave meid, en zal hem wel gerieven
Van alles dat hem en 't huishouwen behoeft.

Abram. Zy schynen dikwils goet, tot dat men se beproeft.

Klaar. Maar liefste, ze dient uit ons huis te trouwen.

Abram. Ik hebt 'er toegeleit,
Dan ziet, daar komt ze zelfs, laat hooren wat ze zeit.

Annetje uit.

Ann. Is Lieve t' huis?

Abram. 'k Heb hem noch niet vernomen.

Ann. Hy was al weg eer ik daar ben gekomen.

Maar Luykas heeft de schoenen niet vermaakt.

Klaar. Wie dan?

Ann. Hy was by Teeuwis naast de deur geraakt,
En die heeft ze gelapt.

Lieve uit.

Abram. Lieve, ik moet u vragen,
Waarom dat jy de schoenen niet en hebt gedragen
By Luykas, waarom dat jy die weêr aan Teeuwis gaaft?

Lieve. Dat deê ik uit spyt, om dat onze meid altyt leit en
graaft

Dat ik Teeuwis gunstig, en Luykas afgunstig, ben,
En ik zeg, dat ik ze allebei even kunstig, ken.

Abram. Ze huilt.

Lieve. Doet ze?

Abram. Wat schort 'er?

Klaar. Maar weet je 't wel?

Abram. Wat is 'er?

Klaar. Een wonder.

Ann. Ei, zegt het niet.

Klaar. Waarom?

Ann. Ik zelf

't Niet kunnen hooren, myn ontsteltenis is te groot,
Want zie, ik tril en beef, en word van schaamte root,

Me dunkt de steenen springen veur myn hooft, en elk
Abram. Waarom? (met me spot.)

Ann. Ik bidje, zegt 'et niet.

Klaar. Wel, wordje zot?

Wat schand is 't jou zo lang als j'er niet meê getrouwt bent.

Hoort man, maar jy Lieve, datje niet zo stout bent

Dat je 't voort zegt, dat 't door ons niet en komt op
Lieve. Ik merk wel wat 'er is, ik weet al van de staat. (stroat.)

Klaar. Dat Luykas wort beticht met dieveryen.

Abram. Hoe, heeft een dief hier komen vryen?

Misje niet?

Klaar. Neen.

Abram. Is hy 'er op betrapt?

En gevangen?

Klaar. 't Schynt dat hy 't noch is ontsnapt.

Abram. En wie heeft dat gezeit?

Ann. Een van zyn beste vrynden,

Die 't leet was in zyn hart.

Abram. Daar kan men de waarheid vinden.

Huilt niet, 't is beter zyn vryfter als zyn wyf te zyn.

Luykas uit in de rouw.

Maar ziet, daar komt hy zelfs, hoe eeryk in den schyn?

Luykas. Ik zie haar zamen staan, 'k moet op haar woorden
Het zelje believen onze trouwdag te zetten (letten.)

Na dat het u gevalt, wel benje daar myn Lief?

Ann. Wie benje?

Luyk. Kenje me niet?

Ann. Neen, ik ken geen dief.

Luyk. Daar meê bekenje, dat ik jou hart heb gestoolen,
Dat leg ik in kennis.

Ann. Je zeltme niet verdoolen,

Ik ben wel onderrecht, je weet wel wat ik zeggen wil.

Luyk. Ja lief, 'k versta jou mening; maar wy zellen het geschild
Deelen tusschen ons.

Ann. Meeester en vrouw weten ook wel van de zaken,

En jy meent 'et zo fyntjes met de rouw uit te maken,

Je bent genoeg bekend, al doe je 't uit bedrog.

Luyk.

Luyk. Ik doe 't alleen om d'eer.

Klaar. Om d'eer? daar hoor je 't noch

Dat hy 't maar doet om 't kwaat vermoên te weeren.

Abr. Wel Luykas, wat wil je hebben? wat kom je begeeren?

Luyk. Ik kom myn toevlucht heden nemen tot u liên.

Abr. Jou toevlucht nemen Luykas? neen, hadje beter toegezien,

Het gaat ons geen zins aan, jou stont 'er op te letten.

Luyk. Ik wil noch kost noch drank, noch datg' haar uit zult zetten,

Maar dat haar d'eer geschiet, te trouwen uit uw huis.

Abr. Hoe, denkje noch om trouwen, daar droefheid staa't voor 't huis?

Luyk. Het geld verzoet 'et al, al heeft m'er een klein ge-ween, tegen.

Klaar. Hoorje wel dat 't waar is, hy zegt 'er niet eens neen, Hy bekent het zelfs, nu is 't ommers al te waar. (tegen, En het geld, zegt hy, en maakt de zaak niet zwaar.

Luyk. 't Is waar, daar is me zo een ongeluk overgekomen, Maar 't geld heeft de droefheid weggenomen, 't Moet toch al sterven dat 't leven ontfangen heeft.

Klaar. Hoort een reis, hoe weinig dat hy om de galg geeft!

Luyk. Na dat de galg waar, zy mocht my wel bevallen.

Abr. Luykas, Luykas, jou deert me niet met alle;

Want je spreekt noch stout, en zonder eenig berouw.

Luyk. Berouw? ô neen, want een blohart beminde noit schoone vrouw.

Al is 't me zo gebeurt, 'k wil evenwel heur trouwen.

Abr. Om dat 't jou is gebeurt, daarom is 't heur berouwen.

Luyk. Zo breekt dan 't geld de koop, dat denk ik nimmer-meer.

Abr. Genomen s'had het goet, en morgen quam de heer, En haalden 't jou weêr af.

Luyk. Daar kan ik nimmer tegen, Ik schei als 't hem beliest daar van, als 't is gekregen.

Abr. Maar Luykas, hoe komt dat jy dat stuk zo stoutelyk bekent?

Luyk. Om dat ik nimmermeer het veinzen ben gewend.

Abr. 't Is noodloos jou door pyn te dwingen te bekennen.

Luyk. Ik zal myn tong toch noit de leugentaal gewennen.

Abr. 'k Had noit van jou geloofd, het gene dat ik hoor.

Luyk. Men ziet de menschen juist niet altyt door en door.

Abr. Ons meit zal evenwel de rouw in 't hart beklagen.

Luyk. Ik zal haar neffens myn de rouw ook laten dragen,
En 't geen dat ik bezit, daar zal zy als een vrouw,
Noch min noch meer als ik, in blydschap en in rouw.
Ook meê deelachtig zyn.

Ann. Met jou deelachtig zyn?

Zo mocht ik terwyl jou zaken zo waarachtig zyn,
Een geesseling met jou verwachten op den Dam,
Indien dat 'er de galg niet achter na en quam. *binnen.*

Abr. Hoort Luykas, maakt jou deur, want hier 's geen
plaats om te schuilen.

Klaar. Jou zaak is openbaar, het zal tot jouwent vuilen. *bin.*

Luykas alleen.

Wel, is 't een apenkuur, of is 't een gekkenspel?
Is 't spokery? wat is 't? ik ben hier ommers wel.
Of zou myn Vryster my dus zoeken uit te stryken?
Maar 'k zie myn buurman daar, 't is best van hier te wy-
ken.

TIENDE TOONEEL.

Teeuwis, Griet.

Griet. **M**Aar Teeuwis watje zegt, is 't waar van zyn
erffenis?

Teeu. 't Is waar, en dubbel waar, hy heeft daar een ver-
sterffenis,

Wel van vyf duizent pont, nou zal ik moeten zien
Dat hem van al de werelt eer zal geschiên,
Dat men hem Sinjeur zal hieten, en my maar Teeuwen,
Hy zal geruist gaan slapen, als ik van vaak zal geeuwen.

Griet. Hy is ook een man die elk dienst en eer bewyft.

Teeu. Jy bent 'er een hoer om, om datje myn vyant pryft,
En

En zo ik met myn dood in 't minst hem konde deeren,
Zie daar 'k verhong myn zelve wel, dat wil ik je wel
fweeren.

Griet. Foei, schaamt jou Teeuwis, foei, wat doet jou
de man?

Teeu. Niet, dan dat ik zyn geluk niet langer zien en kan.
Ik hoop hem noch eer lang te helpen in gequel.

ELFDE T O N E E L.

*Teeuwis, Luykas, een Arbeyer met sakjes met geld, Foris
om te bespiên.*

Teeu. **M**Aar Luykas veel geluk, die rouw die staat jou
wel.

Arbeyer. Gut heerschop, 't is zo zwaar, is het noch veer
te dragen?

Van deze fware last wensch ik te zyn ontslagen.

Luyk. Vrient, legt het daar maar neer, gaat nu daar 't u be-
En ik bedankje zeer dat jy my hebt gerieft. (lieft,

Griet. Wel Luykas, dat gaat wel, dat is een groote zegen.

Luyk. 't Is den hemel die het geeft, na dat het komt gelegen,

't En zyn zyn vrienden niet, al die in voorspoet zyn,

Maar die om zynent wil lydt armoe, smaadt en pyn.

Teeu. Armoê? goedendag, by jou is 't inmers goed oosten.

Luyk. Als 't den hemel weder neemt, dan zal ik 't myn
getroosten,

't Geen daar zyn groote gunst my nu meê heeft gerieft,

Daar schei ik willig af, wanneer het hem belieft.

Teeu. Je zelt jou geld haast quyt zyn, zo je met een hoer gaat

Luyk. Daar zal ik in voorzien. (trouwen.

Teeu. O Luykas, Luykas, wilt het wel onthouwen

Wat dat ik jou daar zeg.

Luyk. Ik ben zo niet te dreigen,

't Beletfel van de deugt, en 't schelden is jou eigen.

Teeu. Je stoft altyt op deugt, maar zelden zyn 't die roemen.

Luyk. Ik prys de ware deugt, en zonder my te noemen.

Teeu. Jou vryfter dat is ook een deugdelyke snaar;

Wat schaad een kint verdoen als 't niemant wort ge-

waar.

B 4

Luyk.

Luyk. Als 't niemant word gewaar, zo kan jy 't ook niet

Teeu. Indien zy zelfs kon zwygen haar secreten. (weten.)

Luyk. Ik benje klap zo moe, dat 't hooren my verdriet.

Teeu. En gaat op zondag jou eerste gebodt dan niet?

De hoeren kunnen tegen haar pollen doch niet zwygen.

Luyk. Hoer?

Teeu. Ja hoer.

Luyk. 't Is van jou gezegt en schelms betygen.

Lieve uit.

Vond ik hem slechts maar t'huis; maar ziet, daar is de man.

Luykas, komt eens by me meester, hy heeftje van Eenige zaken te spreken, en hy bid, datje hem wilt verschoonen

De bottigheid van flus, en jou Teeuwis zel hy vertoonen

Van groote lastering: denkt watje hebt gezeid,

En maakt jou ribben vry tot slagen wat bereid:

Je maakt een man tot dief, een vryster tot een hoer,

Die haar onnoozel kind, als een vervloekte moer,

Zou hebben omgebracht.

Teeu. Je bent een leugensakje,

Ik heb 't zo niet gezeid, maar dat jou meid een pakje

Zou verlooren hebben, dat lest uitgeroepen wierdt, je

draait 't na je zin,

Als of ik een kind miende, och, ik ben daar hiel onnoozel in.

Luyk. Je hebt 't myn ook gezeid, datze een hoer is, kenje dat wederleggen?

Teeu. Je liegt 't alle bei, 'k hebt zo niet willen zeggen.

Griet. Weg, weg kanalje weg, men weet wel watje bent.

Luyk. Kom Lieve laat ons gaan, zyn liegen heeft een end.

Zy kloppen.

Griet. Gaat vry, ja gaat vry heen, ei ziet, wat hem wil verantwoorden,

Wat benje anders als een dief, en zy die haar kind vermoorden.

Gaat vuilen hutspot, en maakt geen groot gerucht,

Houdtje stil, zeg ikje, of maakje op de vlucht.

Teeu.

Tecu. Ja wyf, zegt 't hun zo, zo moetje op je man paffen.
Bei de handen worden ſchoon, daarze malkanderen
waffen. *binnen.*

T W A A L F D E T O O N E E L.

Luykas, Abram, Klaar, Annetje, Lieve.

Luyk. **G**Oeden dag buurman, wat is 'er te doen, datje me
met de knecht ontbiedt?

Abr. Het is een misverftant, het geen flus is gefchied.

Luyk. Is 't misverftant, zo ga ik wederom van hier.

Wel Lieve, ik meende dat 'er halfen ſchier

Aanhongen, zo haaftig quam je me boodſchappen

Hier te komen, ei, ei, en vult met my geen fotskappen.

Abr. Maar Luykas, en trekt 'et je zo niet aan.

Luyk. En hebje me niet van doen, ten minften laat me gaan.

Abr. Ik zel, maar luifter toch, ik bidje hoort me ſpreken.

Luyk. En daarom kom ik hier, gelyk als 't is gebleken,

Nog zegje ſpotsgewys, het is een misverftant

Dat ikje ontbooden heb, en wyftme nou met ſchand

De deur, zyn dat geen redenen dat ik van hier vertrekke?

Abr. Maar Luykas, mienje dan dat ik met jou zou gekken?

Luyk. Wel degelyk vrienden wat is 'er klaarder blyk?

Lieve. Ja Luykas is nou ſpytig, want hy is nou ryk.

Luyk. De rykdom, hoop ik, zel myn noit zo veer verleyen,

Dat ik myn van de reën ontblooten zel of ſcheyen:

Maar daarom ben ik niet tot iemants tydverdryf.

Ann. Och Luykas, Luykas och, ik wil met ziel en lyf

Verbeteren myn fout, ik zelme al myn leven,

Gelyk een vrou betaamt, tot jou geboden geven.

Och vrou, ſpreekt toch een woort voor myn.

Klaar. Nou Luykas, goede vriend, men mag zo quaad
niet zyn,

Men moet het ongelyk vergeten, en vergeven.

Ann. En denkt 'er niet meer om, ik bidje, van je leven.

Luyk. En heugt 'et jou niet meer dat jy me hebt verweten

Dat ik een dief was? het geen me heeft geſpeten;

Want ik onſchuldig ben, myn deugdelyk gemoedt;

Schoon of je 't laakt of schelt, neemt alle ding in 't goed.
Maar dat jou meester my doet met de knecht ontbie-
den,

En komende, zo zeyd hy dat 'et door misverstant ge-
schiede,

Dat spyt myn al te zeer, dat is te grooten kruis,
Dat ik tot tweemaal toe ben ballast van dit huis.

Abr. Hoor Luykas, goede vriend, en wiltje toch niet
stooren,

'k Heb jou ontboôn, 't is waar, en na dat ik kan hooren,
Je meent ik loochten het.

Luyk. Ik heb het zo verstaan.

Abr. Kom Luykas, spreekt in huis, want Teeuwis komt
daar aan. *alle binnen.*

D E R T I E N D E T O O N E E L.

Griet, Teeuwis.

Griet. **J**ou leegwagen, jou dagdief, een hielen dag te
klappen, *(pen,*

Is 't noch gien tyt te werken, za, voort, zeg ik, aan 't lap-
Je doet niet als eeten en drinken, je brengt niet in.

Teeuw. Ei Griet swyg, want ik heb geen werkens zin.

Griet. Dat 's fraai, maar waar en waar van zelle wy dan
leeven

Teeuw. Die degansen de kost geeft, zelze ons ook wel ge-
ven.

Griet. Wel, die gaan blootsvoets, en eeten de drek van de
straat.

Teeuw. Och Griet, die Luyk die staat zo in myn haat,
Dat ik met geen zinnen op 't werken kan passen;
Want Luyken doet nou niet als vrolyk zyn en brassen.

Griet. Wel, wat gaat jou dat aan?

Teeuw. 't Is te zuur dat men ziet,
Dat den eenen buur ryk word, en d'ander gaat te niet.

Griet. Dat is 's werelts beloop, 't waar best jy jou niet stoor-
den.

Teeuw. Ik denk of je me gingt op staande voet vermoorden,
En dat jy dan zei dat Luyk het had gedaan, zou hem dat
Niet

Niet brengen kunnen aan galg of op een rad ?

Griet. Je bent niet alleen haatig, maar je bent 'er nydig by.
Waar vint men in de werelt zo zotten vent als jy,
Die trachten na zen dood noch iemant te beliegen ?
Maar Teeuwis ! wie zou je meer als je zelve bedriegen ?
Sa, louter aan 't werk, wy hebben daar schoenen gekre-

gen
Om te lappen, en de lui zynder om verlegen,
Tyt 'er aan, gerieft de lui, zo ontfangje geld.

Teeuw. Ik weet niet hoe je me zo met werken quelt,
't Is avond, het werk zou niet deugen dat ik by de keers
zou lappen.

Griet. Den hielen dag en doeje altoos niet als klappen.

Kom, werkt by de keers, of zend het werk weêrom.

Teeuw. Ik zel zien wat ik doen zel als ik weder kom.

Griet. Waar heen?

Teeuw. Om Luyk een part te spelen, ik ben eerder niet te
vreên. *Luistert aan Abrams deur.*

Griet. Gaat, maar keert niet weêr, of breekt eerst hals en
been.

VEERTIENDE TOONEEL.

Teeuwis, Foris, Tys fluit van binnen.

Foris. **W**le drommel of daar fluit ? aan 't fluiten lykt het
Tys,

Ik fluit weêrom, fu, fu, kom hier, ik weet een prys,
O bloed broêr kom maar hier je kost noit beter komen.

Tys. Hoe zo ?

Foris. Ik heb zo strakse een zaak tot ons profyt vernomen,
De kans die dient gewaagt, want zo ons die ontsnapt,
Zo zyn wy waert de naam van dieven uitgeschrapt.

Ik heb vier sakjes geld zien in dat huisje dragen,
En 'k heb hier lang geloert, ik dorst 't alleen niet wagen.

Tys. Daar woont een lapper in, hebj' hem ook uit zien gaan?

Foris. Ja 'k.

Tys. Dat's braaf, hier achter aan het glas daar dient een
proef gedaan.

binnen.

Teeuw.

Teeuw. al luisterende. Myn dunkt men vecht 'er al, mocht
ik daar als vriend in spreken,
Om Luykas met een stok de lendenen te breken,
Slaat 'er op, slaat 'er op, slagen en is geen geld.
Me dunkt datze Luyk al weêr te vreden stelt,
O ja, 'tis al gedaan, men hout 'er op van vechten.
Ik ga wat dichtër by, en zie wat uit te rechten.

Hy roept deur 't slotgat.

Je hebt daar dieven en schelmen in je huis.

VYFTIENDE TOONEEL.

Foris, Tys.

For. O Tys, wy zyn verraên! gaan?
De duivel haal dien hond, hoe of dit noch zel
Ik had alreê de yfers van de glazen los, daar was maat in
te snappen,

O bloed! kost ik dien schelm op heeter daad berrappen.

Teeuw. Ja, hy is een dief, een dief, een schelm, al lykt hy een
eerlyk man. *Griet roept uit haar venster.*

Dieven aan Luykas huis! ik zel 't hem zeggen gaan.

Foris. Daar is den hond, moord hem.

Tys.

Daar, houd 'er dat van.

Teeuw. Ai my! wie doet my dat? helaas! ik ben gesteken,
't Schynt dat den hemel 't quaad wil teffens op my wre-
ken.

O gruwelyke steek! de dood die komt my aan,

Nu ly ik, laas! de straf van dat ik heb gedaan.

ZESTIENDE TOONEEL.

Griet, Lieve.

Zy klopt.

Griet. IS Luykas hier? daar zyn dieven aan zyn huis.

Lieve. Wat zegje daar Griet?

Griet. Dat 'er dieven zyn.

Lieve. Luykas, Luykas, kom veur, hoorje niet?

ZEVEN-

Z E V E N T I E N D E T O O N E E L

Griet, Luykas, Annetje, Abram, Klaar.

Luyk. **W**El, wat is 'er te doen! hoe maakje zulk getier!

Griet. **W**Om dat 'er dieven aan je huis breken, daarom kom ik hier.

Luyk. Hoe, dieven! zo zynze met myn geld voorzeeker al gaan fryken. *binnen.*

Abr. Langt hier men hellebaart met men degen, en laat 'et ons gaan kyken. *binnen.*

Klaar. Ei Griet, blyf hier by myn.

Ann. Ik volg myn Bruidegom. *bin.*

Abram en Lieve met geweer.

Abr. Kom Lieve, volg my na. *binnen.*

Lieve. Zo ik 'er achter kom

Hoe zel ik 'er onder slaan, ik ben nu als een Herkelaas,

Ik steekze deur de huid gelyk als deur een verkeblaas. *bin.*

Klaar. Maar Griet zeg, heeft jou man de dieven na gespeurt?

Griet. Wat zou dien etel doen? zen broek had hem gescheurt

Had hyze naar gezien, ik hoorden iets opbreken,

En heb toen boven uit myn venster eens gekeken,

Maar wist niet hoe of wat, ik zag twee mannen staan,

Den eenen riep, ô Tys, kom hier, wy zyn verraân,

Valt hy maar in ons handt, ik zweer 't hy zelt bekoopen.

Ook hoorden ik een stem van iemand die quam loopen,

En riep vast, 't is een dief, voorts hoorden ik niet meer.

Toen liep ik hier na toe, ik beef noch even zeer.

Klaar. En waar was toen jou man?

Griet. Dat 's my te veel gevraagd,

Wat weet ik waar die gult geduurig loopt en jaagt,

Ik barst van enkel spyt, 'k en kan als and're vrouwen

Om mynen deugeniet het hoofd niet boven houwen,

Ik z'e dat andre wyfs plezier en vreugt gebeurt,

En ik ga altyd arm, verhakkelt en verscheurt.

Och Juffrouw, 'k moet aan jou myn hart eens uit gaan

klaagen;

Want ik heb al myn goed in de lommert moeten dragen.

De ongelukkigst' uur, die in myn leven quam,

Was

Was toen ik Teeuwis, laas! voor myne man eerst nam.
Klaar. Ik sta zo ongerust, my dunkt ik hoor iets steenen,
Als ik 'er weêr na hoor, dan is 'et weêr verdweenen.
Griet. Het is dat jou 't gedieft de vreeze dryft in 't hoofd.
Klaar. Hy is krank van geloof die d'oogen niet gelooft.
Griet. Ja, ja, daar komt 'er een op hand' en voeten kruipen.
Klaar. Kom ras, in huis, in huis.
Griet. Die meent in huis te sluipen. *bin.*

A C H T I E N D E T O O N E E L.

Abram, Lieve, Annetje, Klaar, Griet.

Abr. 't **L**uk heeft hem wel bewaart, het is zeer wel ver-
gaan,
Ons volk dat verlangt, dat weet ik, te verstaan
Hoe 't afgelopen is, za, lustig aan het kloppen,
'k Hoor niemant niet, noch eens, het schynt zy ons wat
foppen.

Klaar op 't balken met Griet.

Wie klopt daar?

Abr. Al goe maats.

In Luykas huis en is niet een stuk uit zen plaats,
Noch niet een stroo gemist, dan daar was een venster
open

In 't straatje zonder end, de dieven zyn gaan loopen.

Klaar. Wy zyn hier zo vervaart, en hebj' 'et niet gezien?
Hier kroop flus, docht ons, een op handen en op knien,
Om zo al stil in huis te komen en te rooven.

Griet. 't Is zo als Juffrou zaid.

Lieve. Ik wil het wel gelooven,

Me dunkt ik zie hem noch, het is hier niet te pluis.

O akkerloot doe op, za, laat ons ras in huis.

Abr. Hoe raast de jongen dus? je zoud me wel vervaren.

Lieve. Ai meester, staat voor myn, ik zel jou rug bewaren.

Abr. Wat doeje met geweer, als jy 't op 't loopen stelt?

Lieve. Daar niet en is te doen ben ik een dapper helt.

Abr. Wie benje? spreek, wie daar?

Lieve. Hy is te lui te spreken.

Abr

Abr. Spreek zeg ikje, geef bescheit.

Lieve. Hy liet hem eer deursteken

Za, za, wyk miefter, wyk, hy komt ons op het lyf.

Abr. Hoe benje zo vervaart, je schreeuwt gelyk een wyf.

Lieve. Ver van de man, zeit men, dat maakt ouwefoldaten.

Ann. Ai vrouw, haastje wat om ons in huis te laten.

Klaar. Ik kan niet open doen, de sleutel wringt zo stram.

Lieve. Zo zynw'er weêr om kout.

Abr. Swygt zot, je maakt me gram.

Doet open, want dezen zou men hoeft met zen schreeuwen breken.

Lieve. Ik zel terwyl van ver lustig na den roch steken.

Ann. Dat's goed, de deur is op.

Abr. Ras Anne, haalt ons licht;

Op dat men ziet wat 't is. *Anne binnen en weêr uit.*

Lieve. Ai miefter, niet zo dicht,

Waarom wil jy jou lyf zo reukeloos gaan wagen?

Abram. 't Is Teeuwis.

Griet. Mynman?

Klaar. Hoe leid hy daar zo stil?

Lieve. Ja, steekt hem met een spelt maar lustig in zen bil,

Hy zel haast wakker zyn, om jou een lap te geven.

Griet. Hy is dood, moord! moord!

Abr. Oneen, ik voel noch leven.

Lieve. Hy is gesteken, ziet.

Klaar. O ja, hy is vermoord.

Griet. Is 't datje spreken kunt, ik bidje spreek een woord,

Myn lieve Teeuwis spreek! och, doet my toch een teken!

Wie heeftje dus vermoord, en deerelyk deursteken.

Ann. De dieven die zyn aan dees moord voorzeker vast.

Lieve. Zo zel hun beter niet gebeuren als een bast.

Griet. Wat zel ik arme weeuw; eylacy! nu beginnen?

Klaar. Hy leeft noch, neemt hem op, en draagt de man daar binnen.

Loop ras om een barbier.

Lieve binnen.

Abr. 't Is'er wel gebarbiert, eer dat hy komt tot hier

Zo wed ik is hy dood, zyn bloed is hem ontloopen,

(Hy

(Hy is al koud, daar is geen leven meer te hoopen,)
 In 't midden van zyn quaad, in 't midden van zyn spyt,
 In 't midden van zyn haat en lasterlyke nyd,
 En zonder dat men weet wie dat 'et heeft gedaan,
 Zo volgt de wraak den mensch, wie kan de straf ont-
 gaan?

Zo krygt hy loon na werk; die tracht na anders druk
 Die valt gemeenelyk eerft in het ongeluk.
 Wie voor een ander graaft een put om in te zinken,
 Die zal daar zelve in versmooren of verdrinken.
 Maar die zyn naaften deugt, gelyk zyn zelve gont,
 Die heeft een goed geluk en zegenryk verbond.

U I T.

